

Motion till riksdagen 2022/23:2152

av **Markus Wiechel m.fl. (SD)**

Förbud mot koldioxidbedövning vid slakt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett slutdatum för när det inte längre är tillåtet med koldioxidbedövning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda alternativa bedövningsmetoder inför slakt och tillkännager detta för regeringen.

Slutdatum för koldioxidbedövning

Enligt djurskyddslagen (2018:1192) ska djur skonas från onödigt obehag och lidande såväl under slakt som under djurets liv. Svensk djurskyddslagstiftning är i många fall i framkant, ur ett globalt perspektiv, vilket också branschen är noga med att påpeka. Ett av skälen till detta är att samtliga djur ska bedövas före slakt, vilket är långt ifrån normen i Europa och än mindre i övriga världen.

Vad som blir en aning problematiskt är när bedövningen i sig innebär ett enormt lidande för djuren. Ett klart och tydligt exempel på detta är koldioxidbedövning, som är den vanligaste formen av bedövning av grisar (metoden används även vid bedövning av värphönan, kycklingar och minkar) vid större slakterier. Koldioxid används för att djuren inte ska behöva fixeras och för att de enkelt ska kunna bedövas i grupp. På så sätt hävdar vissa att det skulle minska stressen, men det främsta skälet till metoden är ekonomiskt: hanteringen blir lättare när det är många djur som ska slaktas samtidigt, och det har även visat sig att köttkvaliteten blir bättre.

Koldioxidbedövningen görs på ett slakteri och sker genom att grisar hissas ner i ett schakt med en hög halt koldioxid, vilket ska göra dem medvetlösa och bedövade för att sedan snabbt bli avblodade. Djuren tappar medvetandet på grund av syrebrist och en pH-sänkning i centrala nervsystemet. Exempelvis grisar uppvisar tydlig motvilja mot att andas in koldioxid och detta beteende förstärks ju högre koldioxidkoncentrationen är. En tid efter bedövning med koldioxid återfår grisar medvetandet om de inte avblodas snabbt efteråt.

Forskning, men även omfattande vittnesmål från bland annat veterinärer, klargör vilken enorm stress metoden innebär för djuren. De drabbas dessutom av såväl dödsångest som ett ofattbart lidande, främst på grund av den fruktansvärda brännande smärtan i luftvägarna och slemhinnorna som koldioxiden orsakar. Genom att mäta reaktionen på stimulus har man genom studier av koldioxidbedövning sett att bedövningseffekten inte alltid är tillfredsställande, vilket i sig är ett stort problem. Vid koldioxidbedövning behöver djuren dessutom transporteras till ett slakteri, där de i många fall får övernatta tillsammans med för dem helt okända individer. Detta är i sig en tung upplevelse för grisar som bevisligen tillhör de intelligentaste djuren. De har visat sig kunna lära sig nya uppgifter lika snabbt som schimpanser och har ett väl-dokumenterat och komplext socialt beteende.

Många har med rätta reagerat efter publiceringen av en forskningsrapport från Sveriges lantbruksuniversitet. Forskarna kunde med hjälp av kameror följa grisar under tiden som de gasades med koldioxid, och det går inte att missa hur grisarna skriker, kastar sig mot väggarna, kämpar emot och kippar efter luft innan de till slut, utmattade och plågade, faller samman.

I dag ser vi klart och tydligt att varken myndigheterna eller delar av branschen tycks agera mot den systematiska tortyr som av ekonomiska och själviska skäl dagligen drabbar tusentals individer i Sverige. Vi ser med andra ord hur rådande lagstiftning på området inte är tillräcklig för att upprätthålla en god djurvälstånd när man tillåter en bedövning som uppenbart innebär ett starkt obehag och mycket lidande.

Bedövning före slakt är för många av oss en självklarhet, men det tjänar ingenting till om bedövningen (i det här fallet koldioxid) orsakar lidande och är en smärtsam metod i sig. Den svenska djurskyddslagen torde med andra ord vara tillräcklig i teorin, men när den inte är det i praktiken krävs det en lagändring. Av den anledningen bör regeringen fatta beslut om ett slutdatum för när det inte längre är tillåtet med koldioxidbedövning av djur före slakt.

Alternativa bedövningsmetoder inför slakt

Även utan alternativ till koldioxidbedövning som metod för massbedövning är det fullkomligt orimligt att tillåta något som redan idag inte lever upp till svensk lag. Det ändrar dock inte behovet av att finna bättre metoder. Just nu pågår det därför en rad olika försök att finna nya alternativ, varav en av de kanske mest lovande är användandet av så kallad kväveskum som visat goda resultat vid de tester som gjorts. Tanken med denna metod är att grisar slipper den stress som koldioxid orsakar, genom att de får bada i skum fyllt med kväve – eller rättare sagt kvävgas i ett expanderande skum. Med kväveskum ovanför djurets nos eller näbb försvinner syret, och djuret blir snabbt medvetslöst. Preliminär forskning pekar på att det här är en bra metod men det behövs fortfarande vetenskapliga bevis och vilja för att kunna få den godkänd att använda vid slakt.

Ett annat alternativ man talat om är kanske inte fullt lika lovande, men tycks ändå vara ett bättre alternativ än koldioxid. Av den anledningen har bland annat forskare på Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) som efterfrågat mer forskning på bedövning för grisar lyft upp argon, som är en mildare gas än koldioxid. Därmed framkallar det inte samma dödsångest. SLU har sedan tidigare förespråkat ett fullständigt stopp av gasning

som bedövningsmetod inför slakt, men till dess att det är ett faktum bör ändå mildare alternativ vara vad som används.

Regeringen bör verka för att snarast möjligt finna alternativa bedövningsmetoder till koldioxid inför slakt.

Markus Wiechel (SD)

Richard Jomshof (SD)

Charlotte Quensel (SD)